

Gintarės DAKNYTĖS nuotr.

Renginyje prisimintas Šiaulių inžinierių namų fenomenas

„Šiaulių krašto“ inf.

Vaclovui Vingrui, šiemet mininčiam jubiliejų, nuskambėjo „Ilgiausių metų!“.

Balandžio 10 dieną Šiaulių apskrities Povilo Višinskio viešosios bibliotekos Didžiojoje skaitykloje vyko prisiminimų popietė „Šiaulių miesto inžinierių namus prisimenant...“.

Muzikiniais kūrinių gausiai susirinkusių renginio dalyvių pasveikino Šiaulių Sauliaus Sundeckio menų gimnazijos trio Augustė Gegeckaitė, Audronė Gegeckaitė, Austėja Butkutė (mokytoja ekspertė Regina Vaišnorienė).

Renginį vedė Nerijus Brazauskas, priminęs, kad Šiaulių inžinierių namai buvo aktyviai veikę kultūros, mokslo, inžinierių bendruomenės židinyje, vienas fenomenų, paneigiančių Šiaulių – pilko pramonės ir darbininkų miesto – vaizdinį, davęs svarbų postūmį formuotis Šiaulių inteligentijai.

Prisiminimų vakaro dalyviams parodytas 1984 metais Česlovo Žalio sukurtas filmas „Darbui ir poilsiui telkia“.

Prisiminimais, ryškiausiomis akimirkomis apie Inžinierių namų istoriją, veiklą dalijosi Zenonas Eimutis Sabalys, Genovaitė Šlezevičiūtė, Stasys Ulčinai, Vaclovas Vingras, Marija Žibūdienė.

Šiaulių inžinierių namai buvo įkurti 1978 metais ir veikė 13 metų. Visus tuos metus Inžinierių namams vadovo V. Vingras, šiemet minintis 80-ąjį jubiliejų. N. Brazauskas, Seimo nario Stasio Tumėno padėjėjas, jubiliatui perdavė Seimo padėką ir įreminčius Lietuvos himno žodžius, o renginio dalyviai sudainavo „Ilgiausių metų!“.

Žemės ūkio bendrovė tapo pavyzdžiu

Atkelta iš 1 psl.

Asmeninė nuotr.

Gerą pusmetį vyko sutarties sąlygų, punktų ir papunkčių aptarimai, diskusijos, derybos. Negaliu teigti, kad viskas vyko tik sklandžiai, kai kuriems geresnes darbuotojų darbo sąlygas užtikrinantiems punktais aptarti prireikė ir laiko, ir pastangų. Laikiausi pozicijos, kad visada reikia prašyti daugiau, tada yra vilties, kad tikrai kažkas liks.

Pavyzdžiui, siūlėme į sutartį įtraukti tris dienas papildomų apmokamų atostogų darbuotojams – per derybas su darbdaviu atstovais pavyko išsiderėti dėl vienos dienos. Ir už ją ačiū – tai, kad privačioje bendrovėje darbuotojas galėtų atostogauti diena ilgiau, negu numato Darbo kodeksas, nemažas pasiekimas.

Bendrovės profesinei sąjungai padovaujate pusantį metų, ir jau pavyko pasiekti Lietuvoje fenomeno kol kas neturintį susitarimą. Nuo ko viskas prasidėjo?

– Esu dėkingas „Ginkūnų agrofirma“ pirmininkui A. Grubauskiui ir akcininkams, taip pat regionų profsąjungų federacijos pirmininkui Audriui Gelžiniui už palaikymą visų derybų metu ir už pagalbą užregistruojant kolektyvinę sutartį Registrų centre. Jei darbdavių įsiklausymas, vargu ar derybos būtų tokios produktyvios ir ar sutartis būtų tokia pat anksti įmonės darbuotojams, kokia pasirašyta. Iš viso nežinau, ar kokia sutartis apskritai būtų parašyta.

Taip, aš, kaip profesinės sąjungos vadovas, ir įmonės bei profsąjungos buhalterė Edita Staniulienė ją inicijavome. Bet pražia buvo dar iki manęs. Mane rinko 2022 metų gruodį. Tada Staniulienė užvedė ant kelio, kurie darbai yra pradėti anksčiau nebaigti. Sąraše buvo ir bendrovės profsąjungos bei darbdavio kolektyvinė sutartis. Ėmėme veikti 2023 metų birželio mėnesį pradedant derybas.

Šiemet kovo mėnesį susirinko didžiausi „Ginkūnų agrofirma“ akcininkai ir dar kartą viskas buvo derinama. Sutartis pasirašyta balandžio 4 dieną. Paatvirau-

„Ginkūnų agrofirma“ profsąjungos pirmininkas Vidus Šulcas ragina šalies profesines sąjungas ir darbdavius pasekti ginkūniškių pavyzdžiu.

siu, man vis dar sunku patikėti, kad tai pavyko. Derybos – sudėtingas dalykas.

– Kokie esminiai ką tik pasirašytos kolektyvinės sutarties punktai?

– Kolektyvinė sutartis numato darbuotojams aukštesnes socialines garantijas, negu jos numatytos Darbo kodekse. Tai reiškia, kad sutartyje yra paminėti Darbo kodekso punktai plus papildomi punktai, susiję su darbuotojų darbo sąlygų gerinimu.

Pavyzdžiui, naujojoje sutartyje numatyta, kad studijuojantiems bendrovės profesinės sąjungos nariams sesijos laiku bus skirta 10 dienų apmokamų atostogų. Darbo kodeksas numato, kad darbdavys

tuo laiku išleis nemokamų atostogų, o štai kolektyvine sutartimi išsiderėjome, kad tokių atostogų laikas būtų apmokėtas. Šiuo metu bendrovė turi vieną studentę, bet jeigu ateityje atsiras daugiau studijuoti apsisprendusių darbuotojų – šis punktas jiems bus labai naudingas.

Kolektyvinėje sutartyje yra numatytos dovanos darbuotojams – Kalėdų, jubiliejų, vaiko gimimo ir kt. proga. Anksčiau įmonė tokią praktiką turėjo, bet kolektyvinėje sutartyje tai įforminta oficialiai. Taip pat numatyta, kad, pavyzdžiui, vestuvių proga darbuotojas gaus tris apmokamus laisvadienius. Laisvų apmokamų kalendorinių dienų numatyta ir

atsitikus nelaimėi ar artimųjų laidotuvėms.

Sutartimi numatytas priedas ir už bendradarbio pavadavimą, jeigu, sakykime, vienas darbuotojas turi pavaduoti sergantį kolegą ilgiau negu dvi savaites. Tada bendrovė įpareigojama mokėti priedą už pavadavimą dėl padidinto krūvio. Tiesa, dėl šio sutarties punkto su darbdaviu vyko ilgesnės diskusijos. Profesinė sąjunga siūlė mokėti priedą už pavadavimą nuo pirmos dienos, bet darbdavio atstovai nepasidavė – sutiko priedą mokėti, jei pavaduoti reikia daugiau negu dvi savaites.

Beje, mano pirminiame siūlyme priedas už pavadavimą buvo numatytas tik ligos atveju, o darbdavys, ačiū jam, pridėjo, kad priedas bus mokamas pavaduojant atostogaujantį kolegą.

Iš viso sutartyje yra išdėstyti septyni didieji punktai ir nemažai papunkčių.

– Jei vyko derybos, tikiu, kad pageidavimų turėjo ir įmonės atstovai.

– Keletas punktų tikrai naudingi ne vien darbuotojams, bet ir bendrovei. Pavyzdžiui, dėl viršvalandžių. Ne paslaptis, kad darbuotojų žemės ūkyje labai trūksta, be to, veikla dažnai priklauso nuo orų – jei jie geri, reikia naudotis proga ir neskaičiuoti darbo valandų. Nepaisant to, viršyti Darbo kodekse numatytus viršvalandžių – šturkštus pažeidimas. Kolektyvinės sutarties dėka padidino valandų skaičių kone dvigubai. Beje, tam pritaria ir sezono metu užsidirbti norintys darbuotojai.

Tikimasi profsąjungos narių pagausėjimo

– Kiek žemės ūkio bendrovės „Ginkūnų agrofirma“ darbuotojų palies ką tik pasirašyta darbdavio ir profesinės sąjungos sutartis?

– Ši sutartis naudinga visiems darbuotojams, ypač profsąjungos nariams. Šiandien narių turime 35 – tai maždaug pusė visų bendrovėje dirbančių žmonių. Tikiuosi ir kviečiu prisijungti kuo daugiau darbuotojų ir užsitikrinti sau ge-

resnes garantijas.

Tiesą sakant, aš net neabejoju, kad po sutarties pasirašymo žmonių prisijungs tikrai daugiau. Jau nekalbant apie darbuotojus, kurie ateityje galbūt papildys žemės ūkio veiklą plečiančios Ginkūnų įmonės kolektyvą.

– Kokia „Ginkūnų agrofirma“ profesinės sąjungos istorija? Kokia dabartinė Lietuvos profesinių sąjungų padėtis?

– Žemės ūkio bendrovės „Ginkūnų agrofirma“ profesinės sąjungos organizaciją 1995 metais kovo 9 dieną įkūrė šios bendrovės agronomas ir akcininkas Jonas Gružinskas. Jam prieš kelerius išėjus į pensiją, prie vairo stoji jaunas įmonės agronomas, kuris emigravo į užsienį ir profsąjunga liko be pirmininko, o kaip minėjau, 2022 metų gruodį išrinko mane.

Lietuvoje profesinių sąjungų yra – vienos mažesnės, kitos – didesnės. Deja, palyginti su užsieniu, nemažai darbuotojų interesams turinčių atstovauti sąjungų ganėtinai nustekentos arba įmonėse jų visai nėra.

Mūsų įmonė – pavyzdys kitoms profesinėms sąjungoms ir žemės ūkio bendrovėms, kad ir privačioje bendrovėje gali būti sudaryta kolektyvinė sutartis su papildomomis garantijomis žemės ūkyje dirbantiems darbuotojams, kartu ji naudinga ir darbdaviui. Iki šiol tokio analogo šalyje nebuvo, Regionines profesines sąjungas vienijanti federacija tokių žinių neturi.

Apie įmonę

ŽŪB „Ginkūnų agrofirma“ yra privati įmonė, užsiimanti mišria žemės ūkio veikla: gyvulininkyste, pienininkyste, augalininkyste. Įmonė turi Lietuvos žaliųjų galvijų veislyną, laiko apie 580 piešenių karvių, augina ir paruošia kviečius, miežius, rapsus, daugiametes žoles, kukurūzus, ruošia pašarus gyvuliams šerti. Šiuo metu bendrovėje vyksta ūkio modernizavimo projektas, statoma 640 vietų moderni karvių ferma, šiuolaikinė melžimo aikštelė ir kita pieno ūkiui būtina infrastruktūra.